

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 15 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Élhetetlenek vagyunk.

Dicsőszentmártonban az új pénzügyigazgatóság megkezdte működését. Rövid tudósításunk csak a pár szóból áll és mégis mennyi eszmét, gondolatot ébreszt ez a pár szó életre bennünk, akik a fogarasi pénzügyigazgatóság felállítását oly buzgón ébrenlétben tartottuk, annak sikerültén munkálkodtunk.

Sárkány, ez a kis község lengyárat kap, hangzik a másik hír fülünkbe és mi elszomorodva látjuk, hogy mindenütt vannak ügybuzgó, fáradhatatlan emberek, akik lakóhelyük előrehaladását tüzték célul maguk elé, csak mi, szegény fogarasiak szükkölködünk ilyen önzetlen, tetterős férfiakban, pedig de nagyon rá lennénk szorulva.

De hát hiába, igaz az a közmondás, hogy: szemesnek áll a világ — meg az is, hogy: szemérmes koldusnak üres a tarisznyája. A mai kapzsi, protekciós és konkurenciás világban nemcsak a kereskedőknek kell ám élelmes-

ség, ügyesség, mert hiszen úgy az egyes emberek, mint a közjó tényezőinek azt kell szemelőtt tartani: aki bírja az marja. Ügyesnek és végtelenül kitartónak kell az olyan embernek manapság lennie, aki valamit elérni, kivinni akar. Fáradhatatlanul kopogtatni az ajtókat, hogy megnyiljanak, szünet nélkül ostromolni a várat, hogy végre kapituláljon. Ilyen fáradhatatlan harcosa a közügyeknek igen sok helyen van és azért olvashatjuk a fővárosi és vidéki lapokban napról-napra, hogy például: Erzsébetvárosban az új járásbírósi palota készen van, Dicsőszentmártonban a pénzügyigazgatóság megkezdte pályafutását, Szatmáron új, modernebb világitást rendeznek be. Szoboszlón, Zajzonban és számtalan más helyeken egyre-másra leplezik le a szép szobrokat, Bonyhádon új gimnáziumot építenek és Dömsödön az új kórházat megnyitották. Csodálatos, hogy nekünk mindezekre szükségünk volna és mégsem tudunk egyetlen-egy célt sem elérni. Azt kell gondolnunk, hogy

Fogarasnak egy nem ismert, titkos ellenségének kell lenni valahol, aki minden tervet meghiúsít, minden munkát még csirájában elfojt. És ez így is van, csak hogy ez az ellenség nem ember, hanem a közöny, amely a közéletre hivatott emberek lelkében tanyát ütött. Mennyi művelt, tudós, tanult ember egyrakáson és ez mind megelégszik azzal, ha ő jólakhat minden nap, semmit sem törődik a közjó emelkedésével, a szegény nép életének könnyítésével, a korral haladással és a közvagyon megteremtésével, hanem megelégszik saját egzisztenciájának fentartásával, holott alig kerülne egy-egy kis fáradságba a közjón is lendíteni. Hány és hány nemes eszme szunyad és vár kivitelre. Mennyi és mennyi hézag van Fogarason, ami betöltésre vár és kiáltó visszásságával naponként megpirítja a mindent megfigyelő embereket. És mégis minden marad ős állapotában. A copf minden intézményünkben felüti magát, de sehol sincs egy vállalkozó, modern szellemű khinaink,

T A R C A.

A cár boszúja.

A „Fogaras és Vidéke” számára írta: Zéró.

I. Pál orosz cár, bármily komoly és szigorú volt, mint a minden muszka atyuskája, a nap elvégzett munkája után szerette a vig társaságot. A vacsorához rendszeren meghívott néhány szellemes színészt. Ez udvari vendéglátás alkalmával sohasem hiányzott egy Fragere nevű párisi komikus, aki hamar nyerte meg a cár tetszését.

Egy ízben a cár vendégeinek egyike magasztalta a császári házigazdát és Nagy Péter cárral összehasonlítva, annál nagyobb-nak dicsérte.

A cár Fragere-hez fordult, mondván: „Nemde kedves Fragere, ez annyit jelent, mint meglopni Pétert, hogy Pált ki lehessen fizetni?”

„Ugy van, Felség!” válaszolt a színész, „de Felségnek ily kísérlet miatt nem kell

aggódnia, bizonyára nem fog senkinek sem eszébe jutni, hogy meglopja Pált.”

A válasz csipős volt, de a cár már gyakran hallgatott nyugodtan ilyen élceket és még nevetett is. De most elkomorodott arca. Majd felkelt s a társaság széteszlott.

Fragere nagyon lehangoltan tért haza. A hivatászerű élcelkedő részére egy rosszul sikerült tréfa, vesztett csatát jelentett.

Épp tél közepén volt és még kora reggel, a mikor hangos kopogás zavarta fel al-mából.

Fragere felkel, kinyitja az ajtót — de oh szörnyűség — belép egy tiszt őt teljesen felzerelt testőr kíséretében s átnyújt neki egy a cár által aláírt parancsot, mely Szibériába száműzi.

A színész magán kívüli állapotban a földre veti magát, tépi a haját s felkiált: „Miféle bünt követtem el, hogy ily keserve-sen kell bűnhődnöm? Nem láthatom a cárt nem borulhatok lábai elé, hogy bocsánatáért esdekelhessek? Csak egy napi, csak egy órai halasztást kérek!”

De Fragere csak annyit érhetett el a

tisztnél, aki barátja volt, hogy néhány per-cet engedett neki, fehérneműje és ruháinak összeszedésére. Azután be kellett szállnia a kocsiba, melyet erős lovas fedezet vett körül. Két katona kivont karddal, pisztolyokkal övükben, melléje ültek, az ajtót bezárták mögötte s aztán sebesen elhajtattak.

Áthatlan sötétség vette körül a szegény Frageret. Kisérői minden kérdésre siketek maradtak; változatlan sebességgel tovább haladtak, míg a kocsis ajtaja feltárult.

Fényes nappal volt, de a fogoly nem soká örvendezhetett a viláosságának; bekötött szemmel nyomoruságos gunyhóba vezeték. Levették róla a kendőt, mely szeméit eltakarta és egy sötét szobában állt, mely csak félig volt világítva; ételt tettek elébe, fatálban, nyers, rossz ételeket, neki, ki néhány nap előtt bővelkedett a legfinomabbakban, az udvarnál étkezett s a cár kegyességével el lett halmozva. És most kegyvesztett lett, száműzött, nyomoruságos gunyhóban dingergett s rá volt utalva olyan ebédre, minőt egy nappal előbb szolgálja is félrelökött volna; körülötte sötét, fenyegető arckok, semmi vi-

Sirolin

a legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 K.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg a következő cégnomással legyen ellátva: F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO vegyészeti gyár BASEL (Svájce.)

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál u. m.

aki legelső merne lenni a copf levágásában. Elhetetlenek vagyunk mi fogarasiak és ne is tiltakozunk a ránk vonatkozó szálló ige ellen! Mert ha a sült galambot tétlenül várjuk, bizony elkapkodják a sikereket előlünk élelmes és munkás kezek. Persze nálunk semmi sem sikerülhet a részvétlenség miatt. Mert ha akad is néha-néha egy-egy önzetlen ember, aki minden érdek nélkül, csupán a közjó felvirágzását tűzve célul — bevágja kapáját a közönyösség kemény rögébe és kitartó szorgalommal addig izzad, míg végre eredményt ér el — ha akad is ilyen ember — kárörvendő rosszakaratra talál segítség vagy elismerés helyett.

A közjó munkássá hálátlanságot arat, ez régen elismert igazság, de elég szomorú dolog, hogy nálunk is bevált. Ilyen exponált, ilyen elhagyatott, világtól elmaradt, szegény helyen egyedül a nemeslékü és célu közmunkások tömegének összetartásától, együttes, fáradhatatlan munkálkodásától lehetne eredményt várni, de az nálunk csak hiu ábránd.

Élelmesebb, ügyesebb, nemesebben érző és munkás nemzedéket neveljete hát iskoláink tanítói és akkor a jövő évtizedekben remélhetjük beteges megyénk felgyógyulását.

-ö.

Építsünk a vakok számára otthonot.

Hazánk 20.000 vakja közül mintegy 180 mint kiképzett vak iparos keresi mindennapi kenyerét. Szegények nap-nap után

reggel 7-től este 7-ig a műhelyben szorgoskodnak, hogy megkeressék az életfentartás első és legszükségesebb kellékét a pénzt.

Olyiknak felesége és családja is van s bizony-bizony roppant nagy küzdelmet kell kifejtenie, hogy betevő falatjéért ne szoruljon másra. Nap-nap után van alkalmam látni őket, minél inkább bámulom szorgalmukat és ügyességüket, annál mélyebben érzem szívemben, mi lesz ezekkel a szegény halandókkal, ha munkaképtelenné válnak. Vajjon, hol fogja lehajtani fejét annyi küzdelmes munkában telt év után, ha testi ereje felmondja a szolgálatot. Istenem, de szomorú jövő elé nézhet, egy ilyen sorssulytotta egyén. Mert annyit nem képes keresni, hogy későbbi éveiben esetleg megtakarított garasai-ból meg tudjon élni.

Jegyezd meg szeretett embertársam, a vaknak testi ellentállóképessége a szakadatlan munka iránt nem olyan szívós, mint a miénk. Neki szegénynek már alapjában meg van támadva egész constructiója épen fogyatékoságánál fogva. S míg a mi gyermekeink lótnak-futnak, hol ide, hol oda ficákolnak, tornásznak, korcsolyáznak, táncolnak, vívnak s többféleképpen erősítik vagy mondjuk előkészítik testüket az élet ezernyi bajávaljajjával szemben, addig a szerencsétlen vak, aki a mi embertársunk és felebarátunk mind-ebből ki van zárva, vagy ha alkalma is volna, vaksága oly akadályt képez, hogy mindezekből egyet is alig valósíthat meg. Érthető tehát a vak testi erejének és ellentálló képességének aránytalanul csekélyebb volta az épérző emberével szembe. Európa nyugati kulturális államaiban ezt már néhány évtized előtt a nemeskeblű barátok ártették s anyagi áldozatokat nem kimélve gondoskodtak végnapjaik tisztességes lefolyásáról. Nem légből kapott állítások ezek, meggyőződhetik a szíves olvasó, mikénti ápolásukról, ha felkeresi egyebek között a prágai Franciskó Josefnumot, Párizsban az elaggott

vakok házat és Bécsben a férfi és női otthonokat.

Nálunk ilyen otthon, hol a munkából kidőlt vak, kit nagy nehezen felneveltünk, az életben nyugalmat és pihenést találna öreg napjaira ez ideig még nincs. Midőn ezen ben felelemem hozzátok esdő szavamat, kiknek az anyagiakból az elegendőnél több jutott, ne gondoljátok, hogy pénzeiteket haszontalan célra fordítjátok, mert a cél, melyet elérni 20.000 vak érdekében legszebb kötelességünk nemes és magasztos.

El kell ismernünk, hogy hazánk közönsége a fogyatékosok, különösen pedig a vakok iránt meleg rokonszenvvel viseltetik s őket uton-utfélen részesíti némi alamiznában, olykor nevelés-tanítási célokra ezeket áldoz, amire még mindig szükség van, de ne feledjék, hogy ezáltal csak fél munkát végeztek, mert a vaknak öreg napjaiban nincs hová hajtani fejét s kénytelen lesz magát, emberi mivoltunkat annyira lealázó koldulásra adni. Bizzunk kedves vak munkásaink a jó Isten segédelmében, ki minden nemes, szép és hasznos célért küzdőket meghallgatja s reméljük, hogy jó magyar hazánk polgárai meghallgatják kérve esdő szavunkat s áldozatkészségükkel lehetővé teszik egy Budapestben felállítandó vakok otthonának létesítését.

E célra szánt nemes adományok, a Kisbirtokosok Földhitelintézet Igazgatóságának küldendők be (Budapest, I. Géza-utca 2. sz.) mely intézet szíves volt más oimen is begyűlt adományokat teljesen díjmentesen kezelni.

A szövetkezetek.

Abból az alkalomból, hogy az európai nemzetek szövetkezteinek kiküldöttei az idén hazánk fővárosában tartják nemzetközi kongresszusukat, nem

gasztaló szó, reménytelen utazás előtt állva, Fragere úgy érezte, hogy teljesen meg van semmisülve.

„Fragere, válunk kell“, mondá a tiszt, „mit tehetek érdekében? Sokat kockáztatok. A cár parancsát nem lehet büntetlenül megkerülni — kihez forduljak Szent-Pétervárott, hogy segítsen magán?“

„Beszéljen a cárral“ hebegé a szerencsétlen.

„Lehetetlen, kérjen bármi mást, csak ezt ne; tán őrizetbe vehetem pénztét, ékszerreit, míg visszakerül.“

„Hát van remény, hogy visszajövök? Nem élethossziglan vagyok száműzve?“

„Dehogyan is! Csak három évre s ez az idő hamar lejár.“

„Három évre!“ nyögte a szerencsétlen színész, „három évig Szibériában!“

Ujabb őrizet szakította félbe panaszkodását. Bekötött szemmel vitték tovább. Végre ismét megálltak — ugyanazok a formalitások: rossz gunyhó, silány étel, a környezet komor és hallgatag.

Igy megy ez szakadatlanul három éjjel, három nap. Azután hirtelen megáll a kocsis. Kiemelik az alélt, félig holt színészt

s leültetik egy padra. Szeméről ezuttal nem veszik le a kendőt. Közelében lépteket hall, suttognak — iszonyatos — fegyvereket töltenek. A komikusról leveszik kabátját, kezeit összekötözik.

„Célozz, tűz!“

A fegyverek elsülnek és Fragere jajszó nélkül elterül a földön. Az ijedség megfosztotta öntudatától. Felemelik és egy székre ültetik; kezeit feloldozzák. A kendő lehull szeméről — s Fragere ugyanabban a teremben ül, ugyanazon asztal mellett, sőt ugyanazon a helyen is, melyről elisklott végzetes élce s körülötte ugyanazok a vendégek, élőkön a cárral.

Hangos kacajjal üdvözlük. Fragere ismét elájul. Soká nem tudta kiheverni halálos félelmét.

Egy héttel később a cár és a komikus ismét egymás mellett ültek a jól terített asztal előtt, amikor közelében készülődött az a katasztrófa, mely I. Pál cár életének gyors és erőszakos végét vetett.

Fragere sírtva elhagyta Oroszországot és csak akkor érehte magát biztonságban, amikor átlépett a határon.

Ki vagy?

Ki vagy édes anyyál,

Kit úgy óhajtlak,

Ki azt mondtad rólam:

„Igazán jó ember —“

Hol vagy lányka aki

Jónak mondasz, ismeresz,

Ki engem hön érző

Kebeledre ölelsz?

Ki vagy drága lélek?

Lelkem epedve vár.

Hisz velem érzel, mint

Párjával a madár.

Ismerni akarlak!

Hogy kérjem az eget:

Minden áldásával

Áldjon meg tégedet.

Vogel Viktor.

Uj! Fényképészeti cikkek. Uj!

THIERFELD DÁVID könyv-, papír- és zenemű kereskedésében legújabb mindennemű fényképészeti szükséges dolgok kaphatók.

Tisztelettel kéri a nagyérdemű közönséget, hogy fényképészeti szükségleteiket nála szerezzék be. Minden jutányos árban számíttatik.

mulaszthatjuk el, hogy mi is meg ne tegyük észrevételeinket.

A szövetkezeti ügy manapság oly nagy horderejű, hogy meglehetősen szerepet játszik népünk gazdasági életében, pedig a magyarországi szövetkezeti ügy még korántsem érte el a fejlődésnek azon stádiumát, mely Német- vagy Angolországban virágzó közintézmény gyanánt tömöríti maga köré az érdekcsoportok ezreit.

Mi még a szövetkezeti ügynek csak kezdetén vagyunk és ennek tudható be, hogy ez az intézmény még nálunk számos tökéletlenséget és hézagot mutat, hogy messzebbmenő ellenakciókra, egyes osztályok károsodására és politikai viszálykodásra vezetett. Ezeken a gyermekbetegségeken minden új s fejlődésre hivatott intézménynek keresztül kell esni, de tekintettel arra, hogy már idestova huszonöt esztendeje annak, hogy a szövetkezeteket komolyan kell vennünk népünk gazdasági életében, — bizony itt lenne már az ideje annak, hogy a gyermekbetegségek megszűnjenek és a szövetkezetek csakugyan azt az áldásos tevékenységet fejtsék ki, amire hivatva vannak s amit a külföldön teljesítenek is.

Első nagyhibája a mi nagy szövetkezeteinknek az, hogy sok helyütt az alapításnál nem a gazdasági, hanem a politikai sőt gyakran a felekezeti érdek dominál. Az ilyen szövetkezetek nyomán rendszerint elkeseredett társadalmi viszálykodás keletkezik, mert a szövetkezeti bolt veszedelmes konkurenciája által károsított kereskedők kigyót-békát kiáltanak az új intézményre és annak mindenképpen ártani igyekeznek.

Káros és tisztességtelen konkurencia fejlődik ki az ilyen politikai agitáció céljaira alapított szövetkezetek nyomán, amely úgy a szövetkezetnek, mint a kereskedők és iparosoknak hanyatlását vonja maga után. Sok időt és helyet venne igénybe az ilyen bajok elősorolása és ezek között legfontosabb az, hogy legtöbb helyen hozzá nem értő emberek állnak az élén. Valaki lehet kitűnő a maga hivatalában, de azért lehet igen rossz kereskedő és ez nem is lehet másképpen, hiszen nem tanulta ezt a mesterséget. Főleg az az ölé betűje a mi szövetkezeteinknek, melyek nyakra-főre keletkeznek és buknak, magukkal rántván az érdekelt gazdaközöniséget.

Annál üdvösebb és nagyobb tere van az olcsó kamatra dolgozó hitel és termelési szövetkezeteknek. A külföld példája mutatja, hogy elsősorban, sőt csakis az ilyen szövetkezetek életképesek mert céljuk békés és reális és hozzáértő szakemberek által vezetettnek. A szövetkezetnek azt a csoportját, melyek a közvetítő kereskedelem és ipar tönkretételén dolgoznak, Angliában és Német

országban nem ismerik s ebben rejlik óriási sikereik titka.

Óhajtandó, hogy a Budapesten most lefolyt nemzetközi kongresszus megvilágítsa a mi szövetkezeti vezető embereink utját is.

Hit, remény, szeretet.

Tíz, tizenkét évvel ezelőtt egy kép ragadta meg figyelmemet. Ha jól emlékszem vissza, az egy hírneves francia festőnek a munkája volt, amely az estéli harangszó hatását ábrázolta.

A kép, két főalakja egy norman földmivelő házaspár volt. Akik burgonyát szedgetve az esti szürkületben a távolban látszó templom harangjának mélabus hangjait hallgatták. S erre letevék a kapát és szivből eredő imát rebegtek az ég urához.

A kép megragadó! A házaspár mintegy hálát akart adni a Mindenhatónak azért a sok áldásért, amellyel őket nehéz munkálkodásukban részesítette.

Az a kép hiven tükrözte vissza a hit, remény és szeretet fogalmát. Mert a keresztény hit tulajdonképeni alapját a szeretet képezi és ahol megvan a két utóbbi tényező magától fejlődik a remény érzelme, amely az ember gondolkodását az ég felé irányítja.

Tegnap este egy sokkal megkapóbb képnek voltam szem- és fültanuja, amely fényes bizonyosságát szolgáltatva annak, hogy a hit, remény és szeretet azon lelki fellegvára az embereknek, amely őket a legnagyobb nyomorban fentartja és a bukástól megmenti.

Tegnap este ájtott Sárosról az Olton 28 jászladányi rabszekeres kubikos. Ezen emberek esete nagyon elszomorító. A szive szakad meg az embernek sorsuk hallatára.

Egy szegedi vállalkozó sárosi száraz földmunkálatra hozta őket ide. Azonban nagyon csalódtak a jó emberek. Mert állításuk szerint vizes, iszapos, nádas, bokros területen kellett dolgozniok, hogy 14 nap alatt alig voltak képesek ledolgozni az utiköltségüket, annyira, hogy nem voltak képesek övéiknek legalább egy fillért haza küldeni.

Munkakönyvüket csak hosszas huzavona után haphatták kézhez. S ami több, munkavezetőjük, állításuk szerint azzal fenyegette a szegény embereket, hogyha 100 forintjába kerül is; mégis vissza fogja őket állítani a munkába.

A jó emberek hiányában voltak mindennek, nélkülözték még a legutolsó falat kenyeret is és utjokban vackor gyümölcsessel táplálkoztak. Ez a tény és meztelen valóság!

Valóban nagy lelkiismeretlenség és szivtelenség ennyire hozni azon becsületes derék, és munkás embereket.

Lehetett 7 óratájt este, a midőn a kubikosok szomorú sorsukat velem közölték. Egyszerre megszóllal az estéli harangszó. A panaszkok azonnal elnémultak és a francia normáni házaspár képe egyszérré elém tárult.

Lefedték fejüket és mindnyájan elfelejtve nyomoruságos helyzetüket; forró imát rebegtek a jóságos Istenhez.

„A hit, remény, szeretet“ képe ismét elémbe tárult. S ez volt életemnek egyik legmeghatóbb, legszebb pillanata.

Amidőn azon munkás emberek, a legcsekélyebb önfentartási eszközök teljes hiányában, hű ígéretektől elcsábítva és Jász-

Nagy-Kun-Szolnokmegyétől távol, az ország határánál, szegényen, elhagyatva, menedéket keresnek az ég urához. Tisztelet Jászladány nagyközség lelkipásztorának és tanítóinak, akik ilyen értelemben nevelték a kezükre bízott nyáját!!!

Amíg a hit, remény és szeretet ilyen képviselőit találhatni a kanaáni Alföld munkásai között; addig nem kell a magyar munkást féltetni. Sőt kalapot kell ezen nép előtt emelni!

Nem tudom, hogy kit terhel a felelőség ezen emberek szánandó eseteért. De talán nem csalatkozom, amidőn ki kell jelentenem, hogy a munkás törvényt a munkások védelmének érdekében reformálni kell.

Mert, hogy az ilyen esetek gyakoriak, az bizonyos. Hiszen nemrég történt ez mintegy 30 szilágysomlyói munkással is akik egy fogarasmegyei vidéki telepre lettek elhozva, ahol, miután ledolgozták az uti költséget, kénytelenek voltak hazafelé szállingózni, mivel nem voltak képesek elegendőt keresni.

A munkások védelme elsőrendű hazai kérdés. Ép azért szükséges, hogy a munkás törvény őket a kellő védelemben részesítse. A miért is azok munkára leendő felfogadásának csakis az iparhatóság előtt kellene megtörténni és azon munkaadókat, akik a munkásokkal szembe tett ígéretüket nem váltanák be: a legszigorúbban kellene sújtani!

Gábor Dániel,
állami tanító.

A magy. ref. nőegylet választmányi ülése.

A fogarasi magyar, református Bornemissza Anna nőegylet e hó 11-én elnöklő Benedek Gyuláné urnő lakásán első választmányi ülését tartotta, melyen a 30 alapító és választmányi tag közül 25 jelent meg. Ez az élénk részvétel is bizonyítja, hogy ezen nemes cél szolgálataiban álló s oly nagy hézagot betöltő új egyesület mindenképen igyekszik azt a szép reményt teljesíteni, amit közönségünk hozzáfűzött.

A különböző tárgysorozatból kikell emelnünk azon nemes határozatot, amely a templomi kegyszerek számbavétele és kijavítása érdekében hozott. E szerint a kiküldött bizottság, elnöknő vezetése alatt megtekinti a templomi terítőket és egyéb dolgokat, s beható tanácskozás után megállapítja a teendőket. Azon dolgokat, melyeket a nők magok elvégezhetnek, ki-ki elvállalja és a munkás gyöngéd női kezek újra használhatókká teszik a becses, régi terítőket. A másik igen helyes és szép határozat a magyar református nők éneklésre szoktatása. Tudvalevőleg urinők a katolicizmus hatása alatt imakönyvvel járnak a templomba és nem énekelnek ősrégi református szokás szerint. A tárgyban legutóbb a budapesti Lorántffy Zsuzsanna egyesület is ilyen értelemben határozott és ott a legelőkelőbb mágnásasszonyok mennek a jó példával előre, buzgón énekelvén a szép zsoltárokat. Elhatározott továbbá, hogy az egyesület az

egyházi ünnepélyeken nemcsak testületileg, de cselekvőleg is részt vesz, amennyiben tagjai énekkart alakítanak és egyházi énekkel fognak a ünnepélyeken szerepelni. A hazafias ünnepélyeken pedig, mint például március 15-ike, szintén testületileg vesznek részt.

Csak e pár határozatból is kitűnik az új egyesület lelkesedése, életrevalósága és nemes céljainak megvalósítására való törekvése. És mi igazán lelkünkben örülünk ezen ügybuzgóságnak, a továbbiakra nézve pedig kitartásra, munkásságra és a mostanihoz hasonló egyetértésre buzdítjuk az egyesület tagjait. A társegyesületektől pedig természetesen elvárjuk, hogy valamint a magyar urinők minden más vallásu vagy nemzetiségű egyesület céljainak sikereit megjelenésükkel, részvételükkel nagyban előmozdították, úgy most azok viszont támogatni fogják az új és a kezdet nehézségével küzdő egyesületet. Az ügybuzgó elnök és alelnököknek, valamint a lelkes választmányoknak pedig kitartást és szép eredményeket kívánunk.

H. Gy.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Rupprecht altábornagy folyó hó 15-én városunkba érkezett, hogy az itt gyakorlatozó honvédezred fölött, melynek feje Bartholdy István ezredes volt, szemléjét megtartsa. Az altábornagy a gyakorlatokkal megélvén elégedve, f. hó 15-én lefuvatott s kíséretével együtt eltávozott körünkől.

— **Városi képviselőtestületi gyűlés.** E hó 17-én szombaton délután 3 órakor három fontos tárgy elintézésére városi képviselőink gyűlésre hívtak össze. 1. szám. Kérvény az Olthid felépítésének sürgetésére vonatkozólag. 2. szám. A közbiztonsági szabályrendelet módosítása tárgyában. 3. szám. A „Fogaras és Vidéke” szerkesztőségének kérvénye, Fogaras nagyközségnek; rendezett tanácsu várossá leendő átalakításáért. Reméljük, hogy e három fontos tárgy eléggé vonzotta a tagokat, de mivel a gyűlés lapunk zártakor ért véget, az eredményről csak jövő számunkban számolhatunk be közönségünknek részletesen.

— **A villamos világítás ügye.** Egyik előbbi számunkban megírtuk, hogy a villamos világítás tárgyában kötendő szerződés tervezete elkészült s azt városunk előljárósága el is küldötte Vértess Dezső vállalkozónak, hogy arra észrevételeit megtegye. Most már egy lépéssel közelebb jutottunk a szerződés megkötéséhez, amennyiben a vállalkozó a maga álláspontjának megjelölésével a szerződés tervezetét visszaküldötte s így módjában állott a város képviselőtestülete által kiküldött bizottságnak azt tárgyalás alá venni. A bizottság a szerződés-tervezetet elfogadta s a vállalkozó méltányos kívánásának is helyt adott. Még egy néhány pontra nézve van differencia a bizottság és

vállalkozó álláspontja között. Ennek kiegyenlítése céljából folytat most tárgyalást a két fél. Reméljük, hogy kölcsönös méltányosság, de a város és a közönség érdekeinek szigorú megőrzésével — a miről értesülésünk szerint a szerződés-tervezet megfelelően gondoskodik — sikerül megállapodásra jutni. Akkor aztán már nem lesz egyéb hátra, minthogy a képviselőtestület azt elfogadja s a szerződés megköttesék.

— **Esküvő.** Lukács Albert oláhujfalusi állami iskolai tanító Maschalkó Kunigunda k. a-t eljegyezte, esküvőjüket f. hó 18-án tartják. Isten áldása legyen frigyükön.

— **Nyugdíjazás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Reit Miklós és Dán Nikodém zernesti görög keleti elaggott tanítókat nyugdíjazta.

— **25 éves jubileum.** Szép ünnepély keretében ünnepelte meg a Nagysinki Járásí Jegyzői Egylet, Imecsfalvi Imecs Jenő nagysinki járási főszolgabíró 25 éves szolgálati jubileumát e hó 17-én. Az ünnepély Nagysinken, a főszolgabíró hivatalos helyiségében délelőtt 10 órakor ment végbe, délután 1 órakor pedig közeledőre gyűlt egybe az ünneplő sereg és emelkedett hangulatban töltötték el a szép napot. A magunk részéről is minden jót kívánunk a jubilánsnak.

— **Új pénzügyigazgatóság.** A pénzügyminiszter Kisküküllő vármegyére Dioszsentesmárton székhellyel tudvalevőleg új pénzügyigazgatóságot állított fel, mely működését szeptember hó 1-én már meg is kezdte. A segesvári pénzügyigazgatóság működési hatásköre az új pénzügyigazgatóság felállításával megszűnt. A pénzügyminiszter K. Nagy Géza pénzügyi titkár, a marosvásárhelyi kir. pénzügyigazgató helyettesét nevezte ki az újonnan felállított kir. pénzügyigazgatóság főnökévé.

— **Az újévi gratulációk megváltása.** Tudvalevő, hogy főispánunk az újévi gratulációk helyett jótékony adakozást hozott be és az így begyűlt pénzt — amely évről-évre elég tekintélyes összeg — fásításra és egyéb jótékony célra adományozza. Vajjon mire van fordítva ez a pénz? Igazán semmi eredményét nem látjuk a nemes eszmének. Az ez ideig elszámolásról nincs ugyan tudomásunk, de eddig is már szép összeg gyűlt egybe, mi is van hát azzal? Erre kíváncsi a közönség jó nagy része!?

— **Panasz.** Több felől érkezett panasz hogy egyes udvarokon óriási a piszkosság és rendetlenség. Különösen a piactéri egyes házakban még az is előfordul, hogy éjjel a kutba öntik a legnagyobb piszkokat is. Így azután a lakók egészsége természetesen veszélyeztetve van, amire felhívjuk rendőrségünk figyelmét.

— **Gyalogjáró a Licht ház előtt.** Az állami főgimnázium ifjúsága a jelenlegi tornacsarnokba mindenütt aszfalton, rendes gyalogjárón megy, csupán a Licht ház előtti átjárónál tapos éktelen sarat esős idő esetén és lábbelijét összepiszkolva, nem tornázhat. Miután még sokáig nincs kilátás az új tornacsarnokra, talán nem kerülne óriási munkába és pénzbe oda egy szerény kő átjárót készíteni? Nemcsak a közönség, de az ifjúság érdekében is igen kívánatos lenne ez.

— **Pályázat.** Fogaras vármegye hivatalos közlönye egy IX. rangosztályú és meg-

felelő lakbérrel javadalmazott I. osztályú szolgabírói állásra, esetleg az ezen állás betöltésével megüresedő egyéb állásokra pályázatot hirdet. Pályázati határidő szeptember 30-dika.

— **Verekedés.** Kedden f. hó 13-án Csizmás Miklós galaci lakos és a közorház egyik szolgálója véres verekedést rendeztek. Csizmás, mint sok más hazánkfia, nagy szegénységben élt sónai otthonában, a honnan feleséget vett magának. Hogy adósságaitól szabaduljon, esetleg mint az már oly sok szegénnyel meg is történt, meggazdagodjon, Amerikába vándorolt, felesége pedig Fogarasra jött, hol a közorházban szolgált. Csizmás időközben sok pénzt küldött haza, felesége azonban csak 180 koronáról tud, mely összeget annak idején az egyik váltó törlesztésére használta fel. A közorház szolgálójáról különben sok mindent beszéltek az emberek, mikről Csizmás anyja is tudomást szerzett és nem késett azt az Amerikába szakadt fiával tudatni. Így történt aztán, hogy Csizmás mikor a múlt héten haza került, titokban egy egész éjjel fixirozta a közorház lakóinak mozdulatait. Hogy miről győződött meg azt ő tudja, annyit azonban mi is tudunk, hogy f. hó 13-án megjelent a korházban és követelte feleségétől a pénzt s megparancsolta neki, hogy kövesse családi tűzhelyére. Az asszony mindent tagadott s mivel bántalmazni is kezdték egymást, közbe lépett a korház egyik szolgálója és Csizmást az összes korházi vendégek és nagyszámu idegen nézőközönség jelenlétében olyan cifrára kitette a kapun, hogy Csizmás több sebből vérzett, de különösen száján és orrán ömlött erőssen a vér. A szolgáló sem maradt épen, mert Csizmás oly gyöngédtelenül harapta meg egyik úját, hogy azt aligha fogja valamire használni. Ezek után mind a két fél orvoshoz sietett, hogy láttelelet vétessen fel sérüléséről, míg Csizmás felesége és a korház jókedvű betegek napirendre tértek a dolog felett.

— **Az ellopott ökrök ára.** Stroja Pantilimon netoti lakos megtudta, hogy Oanca Anna ottani lakosnő 2 drb. ökrét 400 koronáért eladta. A midőn Oanca hazulról távol volt Stroja annak az ablakán át a szobájába mászott és a 400 koronát ellopta. A breázai csendőr őrsön levő Pál Dávid csendőr őrsvezető ügyes körültekintése folytán sikerült a tettest Stroja személyében kinyomozni és annak kalapja béllése alatt a 400 koronát megtalálni. Stroja letartóztatva a fogarasi kir. járásbírósnak lett átadva.

— **A tömösi honvéd emléké.** Az 1848—49-ben a tömösi szorosban elvérzett honvédek emlékére a magyar mérnök és építész egyesület 1881-ben a Magyarvár ormán emlékoszlopot emelt. Ezen oszlop nemcsak az idő viszontagságainak, hanem az emberek romboló kezeinek is ki lévén téve, a sok reá festett mindenféle színű kezdő betűtől a valódi irás már alig látszik. Jó volna legalább bemeszeltetni, hogy a mész a különféle tartalmu karcolásokat és irást befedje. Az emléké Bács falu határán lévén, a bácsfalusi előljáróság gondozására van bízva.

— **Véres verekedés.** Augusztus hó 31-ikén Lissza község kocsmájában Rámla János ottani lakost 13 részeg ember megtámadta és abból kifolyólag oly nagy verekedés keletkezett, hogy a község lakosságának egy negyede abban részt vett, aminek vége csak akkor szakadt, amidőn betört fejjel és

oldal bordákkal a verekedőknek nagyobb része harcoképtelenné vált. A verekedők illetékes helyre a csendőrség által fel lettek jelentve.

— **Rablógyilkosság.** Adamuca Todor almásmezői volt lakos múlt hó 30-án Manecutia János szintén almásmezői lakost azon ürügy alatt, hogy egy odvas fában több rablott értékes tárgyat rejtett el és azt onnan szállítsák haza, az erdőbe kicsalta, ahol egy fegyverrel hátba lőtte s azután az annak zsebében volt 140 korona pénzét elrabolta. Manecutia másnap életveszélyes sérülések között az emberek által az erdőn megtaláltatott és most a brassói közkorházban ápoltatik. Rablógyilkost a csendőrség elfogta és a zernesti kir. járásbírósnak átadta.

— **Késik a vonat.** Nap-nap mellett tapasztaljuk, hogy vonatunk délelőtt 9— $\frac{1}{2}$ 10, sőt $\frac{1}{2}$ 11-kor is ünnepélyes lassúsággal robog be az állomásra. Értéhetetlen ez a sok késés, hiszen sem hófúvás, sem vizáradás nincs. Ha már az oly szükséges menetrend változást nem érthetjük el, azt még is megkívánhatjuk, hogy az amugy is kinpadra vont utazó, — akit szomorú végzete a Szében—fogarasi vonatra készített — pontosan érkezhessék.

— **A járási számvevői állások betöltése.** E hó 20-ika körül fogják betölteni a brassói m. kir. pénzügyigazgatóság területén rendszeresített hét járási számvevői állást, melyek közül három Brassó vármegyére és uégy Fogaras vármegyére esik. Mint értesülünk e hét állásra 35 pályázó adta folyamodványát, ezek közt több olyan, aki már rég óta pénzügyi szolgálatban van. Az utóbbiak természetesen előnyben fognak részesülni a más pályázók felett. Október hó 1-én már megkezdik hivatalos működésüket a járási számvevők. Annak idején közölni fogjuk a nevezettek névsorát.

Szokatlan dal. A nálunk gyakorlatozó honvédek e hó 16-án mentek el tőlünk, kellemes emlékeket hagyva hátra. Szekereken, vig dalolás között mondtak bucsut Fogarasnak. Lakosságunk női része pedig szomorúan tekintett a távozó vig fiúk után. Félünk, hogy nemsokára eldalolhatjuk a notát: azért olyan soványok, elmentek a huszárok, cina cin, cin. Bizonyosan a honvédek itt létre is ráillik majd ez a nóta.

— **Állami szemkórház Brassóban.** Brassó város képviselőtestületének állandó választmánya mai ülésén elfogadta a tanács azon előterjesztését, amely azt javasolja a városi közgyűlésnek, hogy a bolgárszegi Katalinutca 4. sz. alatt levő városi ház és kerttelek a Brassóban építendő állami szemkórház céljaira ingyenesen átengedtessek.

— **Szabadságolás.** A vallás- és közokt. miniszter Krizsánné Goptsa Margit törösvári állami iskolai tanítónőnek betegsége miatt három havi szabadságot engedélyezett s helyettesítésével Franc Klementina okleveles tanítónő bizatott meg.

— **Gyümölcsenyésztési jutalom.** A földmívelésügyi miniszter Kodrea György állami tanító, alsócsai községi faiskola kezelőnek a gyümölcsenyésztés terén kifejtett eredményes tevékenységéért 200 korona jutalomdíjat engedélyezett.

— **A kolozsvári Tanítók Hunyadi Házát** Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a f. hó második felében személyesen fogja felavatni, amely ünnepélyen vármegyénk hivatalos tanító egyesülete is képviseltetni fogja magát s a mint előre látható az összes erdélyrészi kir. tanfelügyelők, valamint a vármegyei tanító egyesületek képviselői is jelen lesznek.

— **Továbbképző tanfolyamok.** A kereskedelmügyi miniszter legáldásosabb intézményei közé tartoznak az ipari továbbképző tanfolyamok, melyeken bő alkalma nyílik a törekvő iparosnak, hogy elméleti ismeretkörét szélesítse, kellő rajzbeli készséget sajátítson el, egy szóval, hogy a mai igények által megkívánt színvonalra emelkedjék. Ilyen tanfolyamok a brassói m. kir. áll. faipari szakiskolán is már néhány év óta vannak és mindenkor szép sikert mutattak fel. A folyó tanévben is nyílnak meg tanfolyamok faiparosok (asztalosok, esztergályosok stb.) építő iparosok (kőművesek, kőfaragók, ácsok) és fémiparosok számára. A tanfolyamok tárgyai: első sorban az illető ipari szakrajz, azonkívül szabadkézi rajz, számtan, mértan, magyar nyelv, üzleti levelezés és könyvvitel. A tanfolyamok október hó elején nyílnak meg és március hó végéig tartanak. Beiratkozhatnak iparos segédek és mesterek már a mai naptól fogva az áll. faipari szakiskola igazgatóságánál.

— **Szállítás.** A magas kereskedelmügyi m. kir. miniszterium 52.144. sz. a. kelt leiratával a brassói kereskedelmi- és iparkamarának az 1905. évben a kisipar úján beszerzendő bórnemű ruházati és felszerelési cikkek szállítására vonatkozó pályázati hirdetményt küldötte meg, melyből az érdekelt körök tájékoztatása céljából a következők közöltetnek. Valamennyi az illető ipar önálló üzésére jogosított mester, vagy önállóan, vagy pedig mint valamely szállítási szövetkezet tagja vehet részt a szállításban. Az első esetben a hirdetményben közzétett ajánlati minta szerint szerkesztett ajánlatot az illető iparos maga tartozik benyújtani. Azon kisiparosok, kik a szállítás eszközlése céljából szövetkezetet alkotnak, kötelesek mindenekelőtt egy meghatalmazottat választani, ki azután a jelzett minta értelmében szerkesztett ajánlatot az általa képviselt kisiparosok szintén egy minta szerint összeállítandó névjegyzékével együtt tartozik beküldeni. A szövetkezet tagjainak, valamint az általuk választott meghatalmazottaknak egy és ugyanazon kereskedelmi és iparkamara területén kell lakniok. A lábbeliek neme és méretnagysága az ajánlatban nem jelölendő meg. Ezen adatok csakis a könnyű cipők szállítására pályázóktól követeltetnek. Megjegyeztetik, hogy a szállítások odaitélésénél a kisiparosok állandó vagy alkalmi jellegű szövetkezetei az ugyanazon helyről egyenként pályázó kisiparosokkal szemben előnyben fognak részesülni. A szijgyártó- és nyerges mesterek külön is figyelmeztetnek, hogy az összes szijneműekre, tehát azokra is pályázzanak, melyeknél csekélyebb kereset érhető el, mert különben szállításban egyáltalában nem lesznek részesíthetők. Az ajánlatok legkésőbb 1904. évi október hó 31-én déli 12 óráig a brassói kereskedelmi- és iparkamaránál nyújtandók be, mely azokat a szállítás felosztására vonatkozó javaslattal együtt a kereskedelmügyi m. kir. miniszteriumhoz felfogja terjeszteni. Elkésve érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Probaminták be-

mutatása és óvadék letétele nem kívántatik. A szállítandó tárgyak mintái ugyint a hozzájuk tartozó leírások és rajzok, alábbeliekhez a szabási minták (patron) is a budapesti 2. sz. katonai ruharaktárban megtekinthetők illetve onnan megszerezhetők. A brassói kereskedelmi és iparkamara fölhívja az érdekelt köröket, hogy ebben a szállításban minél számosabban vegyenek részt. A magas leiratban foglalt külön intézkedés folytán azonban az ajánlattevő csoportok nyomatékosan figyelmeztetnek, hogy az ajánlatokat oly iparosokkal, kik a szállítandó cikkek elkészítésében nem vesznek részt, aláírni nem szabad; a kereskedelmi Miniszter ur a tudomására jutó esetekben az illetők ellen szigorúan fog eljárni. Aki közelebbi tájékozást, nevezetesen a szállítandó cikkek ideai árai, valamint az ajánlat szerkesztése tekintetében utbaigazítást kíván, forduljon a kamara irodájához.

— **A kereskedelmi miniszter legújabb rendelete.** A m. kir. kereskedelmügyi miniszter a következő nagyfontosságú rendeletet bocsátotta ki: A földmívelésügyi m. kir. Miniszter Ur utalással arra, hogy a gazdaközönségre nézve kiváló fontossággal bír, hogy azok az erőtakarmányokkal, melyek az országban esetleg már egyáltalán nem kaphatók, ellenben Ausztriából nagyobb mennyiségben és megfelelő árak mellett még beszerezhetők, szintén viteldijkedvezmény mellett szállíttassanak — felkért engem, hogy mindazok az erőtakarmánycikkek, melyekre folyó évi július hó 28-án az 50659. sz. alatt kelt rendelettel a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton a helyi díjszabászerző U. osztály, illetve I. kivételes díjszabás díjtételeinek alkalmazásában álló díjkedvezményt engedélyeztem, az Ausztriából való behozatalnál is ugyanebben a díjkedvezményben részesíttessenek. Ennélfogva megengedem, hogy miként a folyó évi július hó 23-én — 50659. sz. alatt kelt rendelettel széna, szalma és szecaka küldeményekre engedélyezett díjkedvezménynél azonképen az első helyen idézett rendeletben megnevezett erőtakarmánycikkekkel álló küldemények után is ama megszorítás elejtésével hogy a küldeményeknek magyarországi állomásokról kell szállíttatniok, — a kérdéses viteldijkedvezmény, egyéb föltételeinek épességben tartása mellett akkor is alkalmaztasék, ha az említett küldemények Ausztriában fekvő vasuti állomásokon kerülnek feladásra. Az igazolási eljárás ezekre a küldeményekre is teljes mértékben kötelező lévén, a végből, hogy a díjkedvezménynek rovatálás utján való alkalmazása lehetővé tétessék, kivételesen megengedem, hogy az Ausztriából származó szálas és erőtakarmány küldeményeknél az illető címzett nevére kiállított a gazdasági célokra való rendeltetést bizonyító hazai gazdasági egyesületi igazolvány a küldeménynek a hazai leadási állomáson való kiszolgáltatása alkalmával bemutatassék s illetve a díjkedvezmény a magyar kir. államvasutak és a pécs-barcsi vasut tekintetbe jövő vonalait illetőleg a leadási állomás által a bemutatott igazolvány alapján a küldemény kiszolgáltatása alkalmával alkalmazásba vétessék. Ugyanez az eljárás követendő a címke kezelése alatt álló helyi érdekű vasutak állomásain leadásra kerülő említett származású kellőképen igazolt illető takarmányküldeményeknél is. Felhívom címet, hogy a fenti intézkedés végrehajtásáról haladéktalanul gondoskodjék, megjegyezvén, hogy eme in-

tézkedéséről a hazai gazdasági egyesületeket értesítettem, a díjkezdvezményt engedélyeztet hazai magánvasutakat pedig hasonló intézkedés fogantatására felszólítottam.

^ **Levegő, tiszta levegő.** Ez minden hurutos betegségben szenvedőnek a jelszava. És tény az, hogy légkurák, ha megfelelő helyen szakszerűen használhatók, kedvező hatással vannak. Ama sok ezer embernek azonban, akiket foglalkozásuk avagy más tényezők ebben gátolnak, hogy erdős, hegyes vidéket, vagy tengeri fürdőt válasszanak hosszabb tartózkodásra, a „Sirolin“ valószínűs áldás. Ezen syrup, bármely foglalkozás megszakítása nélkül, lehetővé teszi a még oly súlyosan megtámadott légzőszervek hathatós kezelését. Már rövid használat után — naponta 3—4 teáskanállal — szűnik a köhögés, kevesedik a köpet, könnyebbül a légzés, javul az étvágy és a test súlyának emelkedése észlelhető. De még azoknak is, akik vagyoni viszonyaiknál fogva képesek légkurát használni avagy szanatoriumot felkeresni, a „Sirolin“ állandó kísérőjük legyen, mivel ez a légkurát és szanatoriumi kezelést minden tekintetben elősegíti és megkönnyíti. „Sirolin“ jóízű és gyenge gyomor is könnyen felveszi.

Közgazdaság.

A szabad gazdálkodás.

A szabadgazdálkodás az által karakterszálta, hogy semminemű feszes vetésforgóhoz nem ragaszkodik, hanem évről-évre a szántóföldön azon növények termeltetnek, amelyek a pillanatnyi körülmények szerint a legjobban sikerülnek s a legmagasabb tiszta jövedelmet biztosítják. A szabad gazdálkodás egy bizonyos alakja és módja minden körülmények között szükséges, amelylyel például az eddigi üzemmódról egy újra akarunk áttérni, például a három nyomásos gazdaságról a váltó gazdaságra. Ilyenkor nem lehet egy csapásra a jövő vetés forgóját megállapítani s ilyenkor a növények sokszor nem a legokoszerűbb sorrendben váltják fel egymást.

A szabadgazdálkodás jelentősége, ha annak természetét és mibenlétét vizsgáljuk, igen fontos, mert mindég a lehető legmagasabb tiszta jövedelem elérésére törekszik. A tulajdonképeni tisztán a szabad gazdálkodás szellemében kezelt gazdaság mér egészen más fogalom alá esik, ez bizonyos olynemű feltételekhez van kötve, amelyek lehetővé teszik ezen gazdálkodási rendszernek életképességét s amelyek okvetlen szükségesek arra, hogy a szabadgazdálkodással járó gyors irányváltozások előnye fokoztassék. A szabadgazdálkodást definiálni nem lehet, természetében rejlik azon ok, ami ezt megnehezíti, mert éppen meg nem szabott formája teszik ezt lehetetlenné.

E téren a legjelesebb szakemberek homlok egyenest ellenkezésbe jönnek egymással. Göritz szerint a szabadgazdálkodás nagy ovatosságot igényel, feltételei a következők: 1. Kedvező klimatikus viszonyok, jó talaj, ugy, hogy rossz termésektől félni ne kelljen. 2. Elegendő és olcsó munkaerő trágya és pénz, sűrű népesség, nagy városok közelléte. 3. A birtokos különösen ilynemű szellemmel bírjon. 4. A szabadgazdálkodás különösen tönkretett, kizsárolt birtokok fel-

virágoztatására való. 5. Csak a birtokos üzhelyet, a bérlő, tiszt soha. Azt mondja továbbá, hogy a váltógazdaság hívei azért nem bírnak megbarátkozni a szabadgazdálkodással, mert azt hiszik, hogy az minden rendszeren kívüli gazdálkodást jelent.

Ezekkel a kívánalmakkal Walznak nézetét állítjuk szembe, amely Göritz 1. pont alatt közölt nézetével homlokegyenest ellenkezik, mert ő éppen az ellenkezőjét állítja, a mikor a szabadgazdálkodást kedvezőtlen talaj és éghajlati viszonyok között is ajánlja, sőt ott tartja helyénvalónak azért, mert a mint mondja a kedvezőtlen viszonyok között beláthatatlan a gazeálkodás kimenetele s a termelés sikerülte. Többen a szabadgazdálkodást csak a kultura legmagasabb fokán tartják lehetségesnek s míg egyik a tápanyag visszapótlást illetőleg a Liebig által felállított szabályokat feltétlenül megkövetelik, addig másik elismerik, hogy a visszapótlás sokszor nem lehetséges, de nem is szükséges.

Mi a váltógazdálkodási módot tartjuk a legmegfelelőbbnek s mint a gyakorlat számaltalan példája bizonyítja, helyét még mindennütt megállta. Jövedelmezőbbben gazdálkodni semmiféle más gazdálkodási móddal se lehet.

A hizlaldák jövedelmezősége.

A hizlálás ma egy olyan üzlet, amely nagyon könnyen veszteséggel jár s igen sokszor haszon nélkül záródik le. A hizlálással foglalkozó gazdának nagyon körültekintőnek kell lennie, ha kedvező eredménnyel akarja üzletét lezárni s különösen a hizlalandó anyag megválasztásánál kell legnagyobb gonddal eljárnia. Ha e tekintetben nem volt elég körültekintő, ha az anyagot nem jól választotta meg, akár milyen jól táplálja is állatait, a hizlálást mégis veszteséggel fogja lezárni.

Utóbbi években tapasztalhattuk, hogy azok akik hizlálással rendszeresen foglalkoznak, előnyt nyújtanak a pirostarka marhának a magyar-erdélyivel szemben, mert azt tapasztalják, hogy ezek ugyanazon a takarmányon rövidebb idő alatt hiznak ki. S ebben tényleg igazuk van. A magyar-erdélyi szarvasmarha-takarmány értékesítő képessége jóval mögötte áll a pirostarka takarmány értékesítő képességének, pedig a jelenlegi árviszonyok mellett a pirostarka marha hizlálása még akkor is hasznosabb volna, ha e két szarvasmarhának takarmányértékesítő képessége teljesen egyenlő lenne, mert a tarka marhának ugy beszerzési mint eladási ára körülbelül 8 fillérrel magasabb, mint a magyar-erdélyi. Tegyük fel, hogy egy fehér egz-egy pirostarka marhat teljesen egyenlő takarmányon hizlaltunk s azok teljesen egyformán hiznak.

Az 500 kg. magyarökröt vettük á 48 fillér. = 240 korona. Az 500 kg. tarka ökröt vettük á 56 fillérbe = 280 korona.

Mind a kettő szaporodott 150 kilóval, tehát eladási súlyuk 650 kilogramm; utóbbi ismét 8 fillérrel drágábban adván el, lesz a bevétel a magyarnál á 60 fillér = 380 kor., a tarkánál 442 korona, vagyis a többlet bevétel a magyarnál 150 korona, a tarkánál 162 korona.

A hizás menete leginkább az állati test anyag cseréje által szabályoztatik, mennél nagyobb az anyag csere annál lassabban halad a hizás. Az anyagcsere pedig igen nagy csakis az olyan testben lehet, melynek

a tüdeje is igen nagy. A nagy tüdő több élelyt vesz fel, ennek következtében nagyobb az egész is a testben s így fűtési meleg, fenntartási célokra sokkaltá több takarmány használtatik fel, mint egy olyan testben, melynek tüdeje kicsiny. Ez az oka annak, hogy minden állat, amely kitünő erőtermelő, amennyiben ezen képességének előfeltétele a nagy tüdő, egzsersmint rossz hizzó viszonyitva azon állatokhoz, amelyek kisebb tüdővel bírnak s jobb hizók.

Bizonyítottuk fentebb, hogy a pirostarka marha hizlálása még az esetben is nagyobb haszonnal járna, ha a hizás menete teljesen egyenlő volna. Azonban nem egyenlő, mert egyforma takarmányozás mellett is a tarka marha sokkaltá jobban hizik. A felvidéken végzett összehasonlító kísérlet szerint, teljesen egyenlő takarmányozás mellett, egy nagy hizlaldában az egész compagne alatt, a fehér ökrök hiztak darabonként és naponta 564 grammot, a pirostarkák pedig 1045 grammot, holott a fehérek beállítási sulya 500 a pirostarkáké 400 kilogramm volt. A különbség tehát óriási nagy s így egyáltalán nem lehet csodálkozni, ha azok, akik a hizlálást üzletszerűen üzik, inkább nyulnak a tarkákhoz mint a fehérekhez.

Természetesen ez utóbbiak között is lesznek jobban és rosszabbul hizók s a hizás menetében annál nagyobb eltérések lesznek, mennél nagyobb az állatok között a korkülömbőség, mert tudvalevő, hogy minél vénebb az állat, annál rosszabbul hizzik. A pirostarka ökrök használata körül azonban már eddig is bizonyos határozott rendszer fejlődött ki, az t. i., hogy az ilyen ökröket 3 éves korukban kezdik jármolni, s jármolják 2—3 évig, s ilyenkor kerülnek hizlaldába, tehát csaknem kivétel nélkül 5—6 éves korukban, amely korban kétségen kívül legjobb a kizás menete s ha gondosan válogatunk össze ilyen egykoru állatokat, akkor a hizás is egyöntetű lesz.

Különbén a hizás menetére némi befo-lyással az állatok testi nagysága is van, mert minél nagyobb az állat, aránylag annál kevesebb fenntartó takarmányt szükségel. S ez természetes is, mert a kisebbtestnek aránylag nagyobb a hőkisugárzó felülete s így hő képzésre aránylag több takarmányt használ el. Husban tartó takarmányból a kis testű állatok 1000 kg. élősulyra viszonyitva körülbelül 15—20%-kal többet igényelnek, mint a nagytestűek.

Az állatok beszerzésénél jó tehát ezt a körülményt is figyelemre méltatni, anynyival is inkább, mert a nagy testű állatok után a szállításnál, mint a fogyasztási adóknál és vámoknál nem éppen jelentéktelen előnyt élvez a gazda vagy kereskedő.

Szerkesztői üzenetek.

V. V. Fogaras. A javítás szükséges volt. A hirt is köszönjük és kérjük a hírek terén különösen munkálkodását ezután is.

J. B. Helyben. A dolognak utána járunk s a való nekünk adott igazat. Különbén pax tibi!

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Egy tanuló felvételik
 == A KÖNYVNYOMDÁBA. ==

Szám: 6358-904. tjkvi

ÁRVERÉSI HIRDETÉM. KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Furnica“ fogarasi takarékpénztár végrehajtónak Czecz János az Antalé végrehajtást szenvedő elleni 160 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévő Szeszcsor határán fekvő a szeszcsori 106. sz. tjkvben végrehajtást szenvedő Czecz Mária kinek férje Nitiurad George lui Juon Nitiurad George kinek neje Czecz Mária kiskoru Czecz Mária lui Jencsi és kiskoru Czecz Anna lui Jencsi nevéen álló A †

1142	hrsz.	egész	ingatlanra	48	kor.
1259/2	"	"	"	124	"
1372	"	"	"	16	"

II. A szeszcsori 340. sz. tjkvben végrehajtást szenvedő nevéen álló A †

141, 142	hrsz.	egész	ing.	390	kor.
547/2	"	"	"	212	"
661	"	"	"	48	"
1606	"	"	"	156	"
1687	"	"	"	78	"
2026-b	"	"	"	38	"

Összesen: 1110 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi október hó 1-én d. e. 9 órakor Szeszcsor községhez tartozó meggyártandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20 százalékat készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1904. július 26.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.
Nádudvary,
kir. albiró.

665

1-2

Ügynökök

664

kerestetnek, kik az ujonnan kibocsátott

Erzsébet-királyné-

sorsjegyek

törvényesen kiállított részletivelnek eladásával foglalkozni akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj!

Sikeres működésnél esetleg havi-fizetés!

Anyag miatt forduljanak,

DIRNFELD Testvérek bankházához V. Fűrdő-u. 4. BUDAPEST.

Egy jó házból való fiatalulónak felvétetik.

1-1 **FRIED ELEK** 663
borbóly és fodrász üzletében, Fogarason.

Friss

csemege szőlő

érkezik naponta a legnemesebb (muskotály-, ropogós-gyöngy-, Chasselas stb.) fajtákban.

Továbbá kapható legkitünőbb minőségű friss turkesztán és ananasz cukordinye olcsó áron.

THIERFELD LIPÓT

kereskedésében,
Fogaras (Főtér.)

Hirdetések

jutányos árak mellett felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Schottola Ernő

Budapest, VI., Andrássy-ut 2.

A közeledő szüreti idényre ajánlok kétszeresen működő

BORSAJTÓKAT,

összeállító szerkezetű szőlőzuzókat bogyzó készülékkel és anélkül,

borszivattyukat, amerikai gumitömlőket, bor- és mustmérőket

szőlőszedő ollókat, szőlőtaposó zsákokat,

erjesztő tölcseréket (kotyogókat) porcellánból, üvegből, pléhből

és minden a szőlő és pincegazdászathoz szükséges anyagot

és cikkeket.

Nagy képes árjegyzőköm kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

662

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a

661 22-30

BRASSÓI PORTLAND CEMENT GYÁR

BRASSÓBAN. Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseikben.

Uj! Olcsó sorsjegyek. Uj!

Az „ERZSÉBET-SZANATORIUM” Sorsjegykölcson

sorsjegyei már a legközelebbi napokban nyilvános aláírásra fognak kerülni.

A hivatalos tervezet szerint a sorsjegyeknek évente háromszor lesz huzása.

100.000, 30.000 és 25.000 koronás

fő- és több melléknyereménnyel.

Minden sorsjegy az összes huzásokon vesz részt és több főnyereményt is nyerhet.

Az összes nyeremények kifizetéséről az állam gondoskodik.

A kibocsátási árfolyam nyilván 7.50 és 8 korona közt fog megállapítani. Az új sorsjegyek kedvező játékterve már eddig is páratlan módon kelte fel a közönség érdeklődését s a **sorsjegyek túljegyzése** már is biztosítottnak vehető.

Tapasztalati tény, hogy a sorsjegyek rövid idő alatt messze felülmúlják kibocsátási árfolyamukat. Minden jel arra mutat, hogy ezuttal **tőkebefektetésre is** legmelegebben ajánlhatók.

Az aláírás bejelentésével egyidejűleg **biztosítékul** sorsjegyenként **egy korona** fizetendő le. A biztosítékképpen lefizetett összeg természetesen a vételárba fog beszámítani.

Az első megtartott huzás után a sorsjegyek drágábbak lesznek, amiért is nagyon ajánlatos azokat most beszerezni.

Thierfeld Dávid

könyv- és papirkereskedése,
Fogaras.

BÁMULATOS OLCsó!

diszművek, könyvek és folyóiratok.

Kaphatók egész új állapotban: THIERFELD DÁVID könyvkereskedésében, Fogarason.

1. **A Klasszikus arany biblia:** I. rész Az ó-Testamentum, II. rész az új-Testamentum; 126 színezett olajfestménnyel, legf. bőr-diszkötésben mindkét kötetnek bolti ára: 300 kor., most csak 120 korona.
2. **A magyar nemzet története.** Szerkesztette: Szilágyi Sándor, I, II. köt. bőrkötésben mindkét kötet bolti ára 32 kor., most csak 16 korona.
3. **Brehm Alfred: „Állatok világa”.** Eddig már megjelent 5 kötet, egy kötet bőrkötésben bolti ára 18 kor., most csak 12 kor.
4. **Máy-Szekrényi: Winnetonn a vörös gentleman.** I, II, III. kötet diszkötésben 18 kor., most csak 10 korona.
5. **Várossy Gyula: „Szivárvány”.** Humoros elbeszélések vászon diszkötésben 4 kor. helyett csak 1 kor. 20 fillér.
6. **Sienkiewicz-Szekrényi: (Kis lovag).** Történeti regény, diszkötésben I, II. kötet 12 kor helyett csak 6 korona.
7. **Máy-Szekrényi: „Quò Vadis”.** Történeti regény, diszkötésben I, II. kötet 12 kor. helyett csak 6 kor.
8. **„Zur Gute Stunde”** 1901. évben megjelent összes füzetek, egy egész évfolyam 26 füzet 10 kor. 48 fill. helyett csak 5 kor.
9. **„Über Land und Meer”** 1902. évben megjelent összes füzetek 18 kor. 72 fill. helyett csak 6 korona.
10. **„Gartenlaube”** 1903. évben megjelent összes füzetek 9 kor. 60 fillér helyett csak 4 kor. 80 fillér.
11. **„Das Buch für alle”** 1903. évben megjelent összes füzetek 10 kor. 8 fillér helyett 4 kor. 80 fillér.
12. **„Fliegende Blätter”.** Humorisztikus lapok 1/2 évi egész kötet 9 kor. helyett 4 kor. 80 fill.
13. **„Meggendorfer hum. Blätter”** 1 egész évi füzetek 15 kor. 60 fill. helyett csak 9 kor. 60 fillér.
14. **Petőfi** összes költeményei vászon diszkötésben csak 1 kor. 20 fillér.
15. **„Für Alle Welt”** 1903. évben megjelent összes füzetek, egy egész évfolyam 28 füzet 13 kor. 44 fill. helyett csak 5 kor.
16. **„Universum”** 1902. évben megjelent összes füzetek, egy egész évfolyam 52 füzet 18 kor. 72 fill. helyett csak 9 kor. 60 fill.

Az ügyvédek részére különösen ajánlom az egész újonnan megjelent **„Magyar Döntvénytár”**-t szerkeszti Grecksák Károly kir. kuriai bíró az egész mű megjelenik 9 erős vászonkötésben, előfizetési ár az egészre 100 kor., mely összeg részletekben is fizethető. I. kötet megjelent.